

Dosarul nr. 2ra-1512/2023
2-22110717-01-2ra-05102023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: D. Dulghieru, Gr. Dașchevici, V. Sîrbu)

ÎNCHEIERE

13 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Volociuc împotriva lui Igor Volociuc, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor,

împotriva deciziei din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 iulie 2022, Ina Volociuc, reprezentată de avocatul Lilia Trohin, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Volociuc Igor, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor copilului sect. Ciocana, solicitând desfacerea căsătoriei încheiate cu Igor Volociuc, la data de 01 iunie 2012, înregistrată de către Oficiul Stare Civilă Ciocana mun. Chișinău, sub nr.246, stabilirea domiciliului copilului minor xxxxx xxxxx, născut la xxxxx, cu mama, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor, în mărime fixă 5 000 de lei lunar, până la atingerea majoratului de către copil și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la data de 01 iunie 2012 a fost înregistrată căsătoria cu Igor Volociuc. La data de xxxxx, s-a născut fiul xxxxx xxxxx.

Totodată, a menționat că, după nașterea copilului, pârâtul și-a schimbat comportamentul față de reclamantă, a devenit gelos, posesiv și nu mai dorește să o respecte ca soție. Relațiile de căsătorie între soți au încetat, de facto, de mai mult timp. Gospodărie comună nu mai duc. Fiecare are viață separată. Pârâtul manifestă un comportament lipsit de respect, iar starea creată a devenit insuportabilă.

Reclamanta a afirmat că, viața în comun cu pârâtul a eșuat și nu este necesar de a le fi acordat un termen de împăcare, deoarece nu mai este posibil de păstrat căsătoria. Toate discuțiile se termină cu certuri și reproșuri. Incompatibilitatea caracterelor precum și viziunile diferite în ceea ce privește menținerea familiei,

principiile de viață diferite au dus la destrămarea căsniciei. Divergențele permanente, certurile dintre soți, precum și caracterele incompatibile, au dus la eșuarea vieții familiale comune. Conviețuirea în continuare și păstrarea familiei este imposibilă. Nu se mai respectă principiile fundamentale de menținere a relațiilor de familie, prevăzute de art. 2 din Codul familiei, motiv pentru care viața conjugală a devenit insuportabilă, epuizându-se orice speranță în restabilirea bunei armonii în familie.

În adresa pârâtului a fost expediată o notificare, prin care i s-a propus desfacerea căsătoriei la Oficiul Stare Civilă pe cale amiabilă, însă ultimul a refuzat cu vehemență să se prezinte la Oficiul Stării Civile în vederea desfacerii căsătoriei, și stabilirea unei pensii alimentare printr-un acord benevol. Din aceste considerente desfacerea acesteia poate avea loc doar prin intermediul instanței de judecată, fapt ce și a determinat adresarea în instanță.

Reclamanta a afirmat că, de îngrijirea copilului minor xxxxx xxxxx se ocupă ea și încearcă să-i asigure cele necesare pentru creșterea și educarea sa. Întru dezvoltarea normală a copilului, coabitarea într-un mediu benefic, de altfel, ca și întru respectarea intereselor legale a copilului minor, consideră că minorul trebuie să continue să locuiască cu ea.

Referitor la pensia pentru întreținerea copilului minor, având în vedere veniturile neregulate al pârâtului, a considerat că, urmează a fi încasată o pensie pentru întreținerea copilului minor, în mărime fixă de 5000 de lei lunar, până la atingerea majoratului copilului, deoarece nivelul de trai avut anterior în perioada căsătoriei soților, denotă că, această sumă ar satisface pe deplin cerințele.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ina Volociuc și s-a desfăcut căsătoria încheiată între Ina Volociuc și Igor Volociuc, la data de 01 iunie 2012, înregistrată la Oficiul Stare Civilă mun. Chișinău, numărul actului de căsătorie CS-V 1270883. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei s-a încasat în mod egal de la Ina Volociuc și Igor Volociuc, în beneficiul statului taxa de stat 1000% din unitate convențională, ce constituie 200 lei. S-a încasat din contul lui Igor Volociuc în beneficiul Inei Volociuc pensia pentru întreținerea copilului minor xxxxx xxxxx, născut la xxxxx, în mărime de 25 % din salariu și toate veniturile pârâtului lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată, 29 iulie 2022, până la atingerea majoratului de către copilul minor. Hotărârea în partea încasării pensiei pentru întreținerea copilului minor, urmează a fi executată imediat, la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării hotărârii. S-a determinat domiciliul copilului minor xxxxx xxxxx, născut la xxxxx, cu mama Ina Volociuc. S-a încasat de la Igor Volociuc în beneficiul Inei Volociuc cheltuielile de judecată formate din taxa de stat în sumă de 140 lei și 10 000 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică. S-a încasat de la Igor Volociuc în beneficiul statului taxa de stat în suma de 891 de lei. În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

În dezacord cu hotărârea primei instanțe, Igor Volociuc a declarat apel.

Prin decizia din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de către Igor Volociuc și s-a menținut hotărârea din 27 decembrie 2022 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

În consolidarea soluției, instanța de apel pornind de la prevederile art. 63 din

Codul familiei și de la jurisprudența internațională, a reținut că, în cazul stabilirii domiciliului copilului minor, la unul dintre părinți, urmează a fi luate în considerare vârsta copilului, posibilitățile părinților de a asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul părinților față de minor, precum și a minorului față de părinți, grija manifestată față de copil în timpul conviețuirii și după despărțire.

În speță, intervenția instanței în vederea separării copilului minor de unul dintre părinții acestuia este solicitată de către mama acestuia în virtutea relațiilor conflictuale și incapacitatea acestora de a asigura o bună dezvoltare a copilului în sânul familiei, având drept scop protejarea intereselor copilului minor, or, instanța de judecată în conformitate cu prevederile art.53 alin.(1) din Codului familiei are obligația de a garanta apărarea drepturilor și intereselor copiilor minori, atât în raport cu terții, cât și propriii lor părinți în cazurile expres prevăzute de lege.

De asemenea, conform art.5 Protocolul nr.7 din Convenție, soții se bucură de egalitate în drepturi și în responsabilități cu caracter civil, între ei și în relații cu copiii lor în ceia ce privește căsătoria, pe durata căsătoriei și cu prilejul desfacerii acesteia. Prezentul articol nu împiedică Statele să ia măsuri necesare în interesele copiilor. În circumstanțele speței, interesele copilului fiind decisive în vederea acordării priorităților unui dintre soți.

Potrivit răspunsului reprezentantului Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana nr. 243 din 15 septembrie 2022, Direcția este în imposibilitate de a întocmi și prezenta Avizul cu privire la condițiile de trai a reclamantei Ina Volociuc, deoarece, efectuând un apel telefonic la data de 09 septembrie 2022, avocatul Lilia Trohin a comunicat faptul că reclamanta, pârâtul și copilul se află actualmente peste hotarele Republicii Moldova. Luând în considerare faptul, că solicitanta împreună cu pârâtul și copilul se află peste hotarele Republicii Moldova, DPDC Ciocana este în imposibilitate de a întocmi și prezenta Avizul cu privire la condițiile de trai a Inei Volociuc, care pretinde la educația copilului minor, xxxxx xxxxxși a solicitat respectuos instanței, la pronunțarea hotărârii, să țină cont în exclusivitate de interesul superior al copilului minor (f.d.14).

La caz, instanța de apel a apreciat ca întemeiată concluzia instanței de fond, prin care s-a admis cerința reclamantei Ina Volociuc cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor xxxxx xxxxx, cu mama Ina Volociuc, rezultând din vârsta copilului, precum și legătura dintre mamă și copil, care de la naștere și până în prezent a locuit cu mama (fapt ce se atestă inclusiv prin declarația lui Igor Volociuc din 15 martie 2023), astfel, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces, precum și a interesului superior al copilului.

Tot aici, instanța de apel a remarcat că interesul superior al copiilor nu este definit clar de către legiuitor, dar, totuși, se explică că interesul superior al copilului – asigurarea condițiilor adecvate pentru creșterea și dezvoltarea armonioasă a copilului, ținând cont de particularitățile individuale ale personalității lui și de situația concretă în care acesta se află.

La emiterea unei decizii cu privire la încredințarea custodiei minorului mamei, instanța de fond a ținut cont de o multitudine de factori, stabiliți în cadrul dezbaterilor în fond. Astfel, cele mai importante aspecte la încredințarea minorilor către un părinte sau altul sunt: nevoile fizice, emoționale și psihologice ale copilului inclusiv nevoia copilului de stabilitate, opinie și preferințele copilului în măsura în care acestea pot fi verificate în mod rezonabil, natura, forța și stabilitatea relației dintre copii și fiecare dintre cei doi soți, capacitatea fiecăruia dintre părinți de a îngriji copilul și de a răspunde nevoilor acestora, cât și istoricul îngrijirii copilului, valorile și comportamentul moral al fiecărui părinte.

În opinia instanței de apel, stabilirea domiciliului copilului minor cu mama Ina Volociuc va permite o bună dezvoltare intelectuală și culturală a copilului, îi va promova abilitățile în privința dezvoltării intelectuale și oferirea unui echilibru psihologic, iar schimbarea bruscă a locului de trai al copilului, în condițiile actuale, ar putea avea un impact grav și negativ asupra stării psihice al acestuia, în condițiile în care minorul este de vîrstă fragedă, pe parcursul vieții sale nu a fost despărțit de mama sa.

Cu referire la criticile apelantului Igor Volociuc la acest capitol, instanța de apel a considerat că, deși solicitarea avizului autorității tutelare oferit pe atare categorii de cauze este obligatoriu, urmează a se specifica faptul că concluzia acesteia are un caracter de recomandare și se va solicita obligatoriu în cazul existenței litigiului între părți, iar la caz, așa cum s-a constatat, Igor Volociuc nu a pretins stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, dat fiind faptul că nu a formulat pretenții în acest sens și nici nu a depus o cerere reconvențională în acest sens, ceea ce ar justifica stabilirea condițiilor de trai al tatălui, precum urmează a se lua în calcul și faptul că reclamanta Ina Volociuc nu locuiește pe teritoriul mun. Chișinău, iar autoritatea a fost în imposibilitatea oferirii unui aviz.

De altfel, instanța de apel a reținut că, stabilirea domiciliului copilului minor se stabilește cu unul din părinți și nu la o anumită adresă.

Cu toate acestea, instanța de apel nu a putut respinge această cerință de stabilire a domiciliului copiilor, din motivul imposibilității întocmirii avizului autorității așa cum în speță s-a constatat că ambele părți sunt peste hotarele țării, sau a imperfecțiunii legislației, în cazul când flagelul migrației în Republica Moldova este unul actual.

Din raționamentele expuse mai sus, prima instanță legal și rațional a admis cerința de stabilire a domiciliului copilului minor cu mama acestuia, or, tatăl, deși a invocat la acest capitol critici, nu a formulat cerințe proprii în acest sens.

Totodată, Igor Volociuc a contestat hotărârea primei instanțe și în partea admiterii cerințelor reclamantei Ina Volociuc privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor în mărime de 25% din veniturile pârâtului.

La acest capitol, instanța de apel a reținut că, dezvoltarea, creșterea și educarea copiilor sunt obligațiunile stricte ale ambilor părinți, necătând la faptul dacă locuiesc împreună sau nu cu copilul, într-o societate democratică interesele copiilor sînt primordiale.

Tot aceste dispoziții se conțin și în art. 18 alin. (2) din Legea privind drepturile copilului nr. 338-XIII din 15 decembrie 1994, art. 18 alin. (1), art. 27 alin. (2) din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993.

Citând prevederile art. 74 alin.(1), (2), art.75 alin. (1) din Codul familiei, instanța de apel a reținut că, părinților le revine obligația de creștere și întreținere a copilului minor comun, chiar și în condițiile în care căsătoria dintre părinți a fost desfăcută, iar aceștia locuiesc separat. Astfel, dat fiind faptul că instanța a dispus stabilirea domiciliului copilului minor cu intimata-reclamantă, instanța de apel reține că, instanța de fond corect a ajuns la concluzia că apelantul urmează să achite pensia pentru întreținerea copilului minor până la atingerea majoratului acestuia, iar quantumul pensiei de întreținere stabilit de prima instanță este unul întemeiat, stabilit în strictă concordanță cu prevederile art. 75 alin. (1) din Codul familiei, dat fiind faptul că din materialele cauzei a fost stabilit cu certitudine faptul că Igor Volociuc este angajat în câmpul muncii.

Instanța de apel a accentuat că, deși, Igor Volociuc a solicitat respingerea cerinței respective ale reclamantei Ina Volociuc, ca fiind în esență o pretenție subsecventă ce rezultă din solicitarea stabilirii domiciliului copilului comun cu mama, ultimul nu a invocat critici asupra mărimii acesteia, precum și nu a invocat argumente cu privire la netemeinicia încasării pensiei de întreținere a copilului minor.

Prin urmare, fiind stabilit locul de trai a copilului minor cu mama, în mod evident, aceasta contribuie la creșterea, educația și întreținerea copilului, atât în plan material, cât și psihologic, moral și emoțional, având sarcini suplimentare precum îngrijirea zilnică și igiena copiilor, procurarea produselor alimentare și prepararea hranei, activități educative, respectiv instanța de apel a considerat că, prin dispunerea achitării pensiei de întreținere a copilului minor în quantumul stabilit de prima instanță, nu se încalcă careva drepturi ale apelantului-pârât.

Din aceste, considerente, instanța de apel a apreciat cerința reclamantei Ina Volociuc privind încasarea de la Igor Volociuc a pensiei de întreținere a copilului în quantum de 25% (ce constituie $\frac{1}{4}$) din salariul și veniturile pârâtului, ca fiind o pretenție întemeiată, care urmează a fi admisă.

Prin urmare, la moment instanța de apel nu a determinat vreun temei de casare a hotărârii apelate, iar în cazul când vor apărea circumstanțe noi, apelantul nu este degrevat de dreptul de a solicita schimbarea domiciliului copilului minor, în situația când vor apărea circumstanțe noi.

În privința criticilor apelantului cu privire la netemeinicia cheltuielilor de asistență juridică încasate în beneficiul Ina Volociuc în mărime de 10 000 de lei, instanța de apel cu trimitere la prevederile art. 96 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, pct. 15, 16 din Recomandările privind quantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobat prin Decizia Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova nr. 2 din 30 martie 2012, pornind de la practica CtEDO, a reținut că, Ina Volociuc a achitat pentru serviciile juridice ale avocatului Lilia Trohin suma de 19 953 de lei, potrivit bonului de plată seria DAA nr.30997609.

În cauza dată, instanța de apel apreciind quantumul cheltuielilor de judecată pe care trebuie să le suporte reclamanta, consideră că suma de 10 000 de lei, admisă de prima instanță este justificată, raportând la complexitatea activității prestate de avocat, aceasta fiind suficientă, avându-se în vedere și natura litigiului în care s-a prestat asistența juridică.

Referitor la caracterul necesar al cheltuielilor de asistență juridică, instanța de

apel a reținut că acestea au fost necesare în cauză, Ina Volociuc fiind îndreptățită în temeiul art. 26 al Constituției Republicii Moldova și art. 8 din Codul de procedură civilă de a beneficia de dreptul la apărare. Referitor la caracterul real al cheltuielilor de asistență juridică, acestea au fost realmente angajate, fapt confirmat prin mandatul seria MA nr. 1756392 și bonul de plată seria DAA nr.30997609 (f.d.2,20). Referitor la caracterul rezonabil al cheltuielilor suportate de către Ina Volociuc, instanța de apel a apreciat acest aspect prin prisma următorilor factori: complexitatea cauzei; noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistența (cunoștințe tehnice speciale, cunoașterea profundă a unor reglementări de profil, a altor procedee de comunicare cu clienți specifici etc.); rezultatul obținut; restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei; justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză.

La 04 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.118), Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 05 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, repunerea în termenul de recurs, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că, instanța de fond a ignorat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei și anume, faptul că urma să fie întocmit avizul cu privire la condițiile de trai ale intimatei și ale sale, cel puțin referire la condițiile de trai ale sale, iar intimata urma să dovedească existența condițiilor de trai unde locuiește, despre ce a invocat în cererile de apel. Lipsește informația despre mărimea salariului lunar al intimatei, deoarece din contractul de muncă nu se evidențiază acest fapt. De asemenea, lipsește informația despre faptul unde reclamanta locuiește și în ce condiții, având în vedere faptul că rezultând din contractul de muncă, intimata se află pe teritoriul Republicii Moldova. Or, contractul de muncă este un document ce nu reflectă circumstanțele reale.

Instanța de judecată urma să stabilească care dintre părinți ar putea fi mai dispus și mai capabil să încurajeze și să faciliteze o relație sănătoasă și stabilă cu celălalt părinte, fapt ignorat de către instanța de fond. La fel, instanța de fond urma să stabilească care dintre părinți este mai bine pregătit pentru a oferi un mediu de trai și un stil de viață stabil copilului. Nici acest fapt instanța de fond nu a evaluat, favorizând doar poziția reclamantei, fără un suport probatoriu, fapt ce poate afecta bunăstarea copilului minor. Instanța de fond urma a lua în considerare atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului.

Recurentul a opinat că, decizia instanței de apel prin care s-a menținut hotărârea primei instanțe, este arbitrară și se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. Instanța de apel a apreciat vădit nerezonabil răspunsul reprezentantului Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana nr. 243 din 15 septembrie 2022, în care se indică că, Direcția este în imposibilitate de a întocmi și prezenta Avizul cu privire la condițiile de trai ale reclamantei, Ina Volociuc, deoarece efectuând un apel telefonic la data de 09 septembrie 2022 la numărul de contact al avocatului Lilia

Trohin, ultima a comunicat faptul că reclamanta, pârâtul și copilul se află actualmente peste hotarele Republicii Moldova, fapte neverificate și neelucidate de instanța de apel. În ședința de judecată din 05 aprilie 2023, avocatul recurentului, Valeriu Dumitriu, a susținut că recurentul se află și locuiește în Republica Moldova, are loc permanent de trai, este încadrat în serviciu. Însă avocatul Lilia Trohin a declarat instanței că reclamanta-intimată, Ina Volociuc, împreună cu copilul minor, xxxxx xxxxx, au loc permanent de trai, locuiesc și activează peste hotarele Republicii Moldova. Întru susținerea poziției, reprezentanta intimatei, Ina Volociuc, a prezentat și un contract individual de muncă, precum că aceasta ar activa la Centru de Studii în Integrare Europeană, în funcție de șef de secție, indicând că își are domiciliul în Republica Moldova, mun.Chișinău, ceea ce nu corespunde realității. Instanța de apel a neglijat răspunsul reprezentantului Direcției pentru protecția drepturilor copilului sectorul Ciocana.

Instanța de apel eronat a conchis că, deși, solicitarea avizului autorității tutelare oferit pe atare categorii de cauze este obligatoriu, concluzia acesteia are un caracter de recomandare și se va solicita obligatoriu în cazul existenței litigiului între părți. La caz, nu s-a pretins stabilirea domiciliului copilului minor cu tata, dat fiind faptul că nu a formulat pretenții în acest sens și nici nu a depus o cerere reconvențională în acest sens, ceea ce ar justifica stabilirea condițiilor de trai cu tatăl, precum urmează a se lua în calcul și faptul că reclamanta nu locuiește pe teritoriul mun. Chișinău, iar autoritatea a fost în imposibilitatea oferirii unui aviz. De altfel, instanța de apel greșit a reținut faptul că, în speță nu poate respinge această cerință de stabilire a domiciliului copilului, din motivul imposibilității întocmirii avizului autorității, eronat fiind constatat faptul că, ambele părți sunt peste hotarele țării.

Contrar standardelor procedurale recunoscute, instanța de apel a soluționat prezenta cauză fără să furnizeze răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

În sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. Noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți. Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare. Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces

echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999). Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor judecătorești, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea din 11 octombrie 2011).

Instanțele inferioare nu și-au executat în deplină măsură obligația legală de a motiva hotărârea luată, circumstanțele constatate fiind apreciate drept o eroare judiciară, manifestată prin emiterea unei decizii arbitrare care se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

Copia recursului declarat, a fost expediată intimaților, prin scrisoarea datată cu 13 noiembrie 2023, împreună cu copia încheierii din 10 noiembrie 2023 a judecătorului Curții Supreme de Justiție, prin care s-a stabilit data examinării admisibilității recursului (f.d.133-134) și a fost recepționată de către intimați la 28 noiembrie 2023, conform avizelor de recepție (f.d.135-136).

Intimații nu au făcut uz de dreptul lor și nu au depus referință la cererea de recurs.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 05 aprilie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 04 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d. 118).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale către participanții la proces, prin scrisoarea datată cu 13 iunie 2023, însă lipsesc date despre recepționarea acesteia de către recurent.

La solicitarea avocatului Valeriu Dumitriu din 02 septembrie 2023, expediată prin poșta electronică, a recepționat la data de 11 septembrie 2023 copia deciziei instanței de apel, conform mențiunii (f.d.114-115). Astfel, recursul declarat este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursul declarat de Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, a fost înaintat ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și urmează a fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul este admis dacă: a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție; b) prin admiterea recursului,

se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție; c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen; d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces; e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor; f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

În sensul alineatului (2) al aceluiași articol, temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, în motivarea recursului a invocat ca temei de admisibilitate art. 432 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului, adică recursul este admis dacă hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Însă în contextul prevederilor art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, în cazul invocării inclusiv în recurs de către recurent a temeiului conținut la art. 432 alin.(1) lit.e) din Codul de procedură civilă, care prevede că, hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, instanța de recurs verifică și sub aspectul dat temeiurile recursului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva

Bulgariiei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Igor Volociuc, reprezentat de avocatul Valeriu Dumitriu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi